

# SOCIALE TANDHEELKUNDE



## EENIGE CIJFERS EN GRAFIEKEN OVER BEHANDELING VAN ZIEKENFONDS-PATIENTEN.

De volgende gegevens mogen bijgaande grafieken verduidelijken:

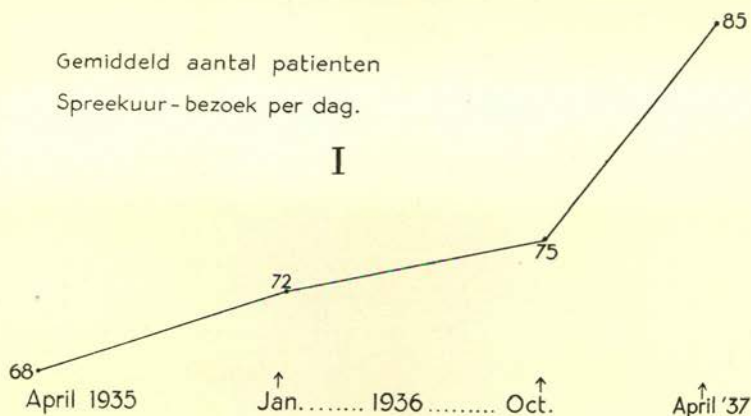
Het betreft een ziekenfonds-polikliniek met een aanvankelijk totaal aantal van 50.000 leden, die ca. 75.000 zielen vertegenwoordigen en die in 3 jaar tijds toenam met ca. 4000 leden; alzoo momenteel ca. 80.000 zielen bestrijkt.

Er wordt 5500 uur per jaar gewerkt; slechts gedurende 3 maanden in 1937 250 uur extra.

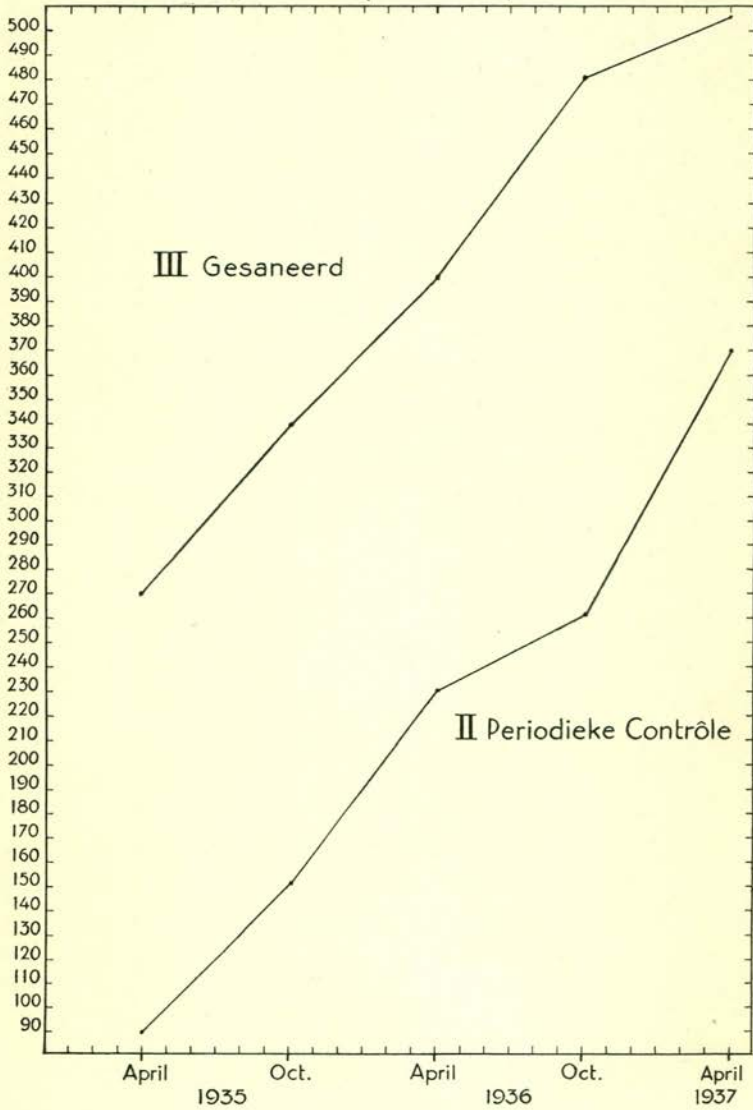
Er is een strenge scheiding tusschen spreekuren, waarop eerste hulp gegeven wordt, en behandelings-uren voor vullingen en prothese.

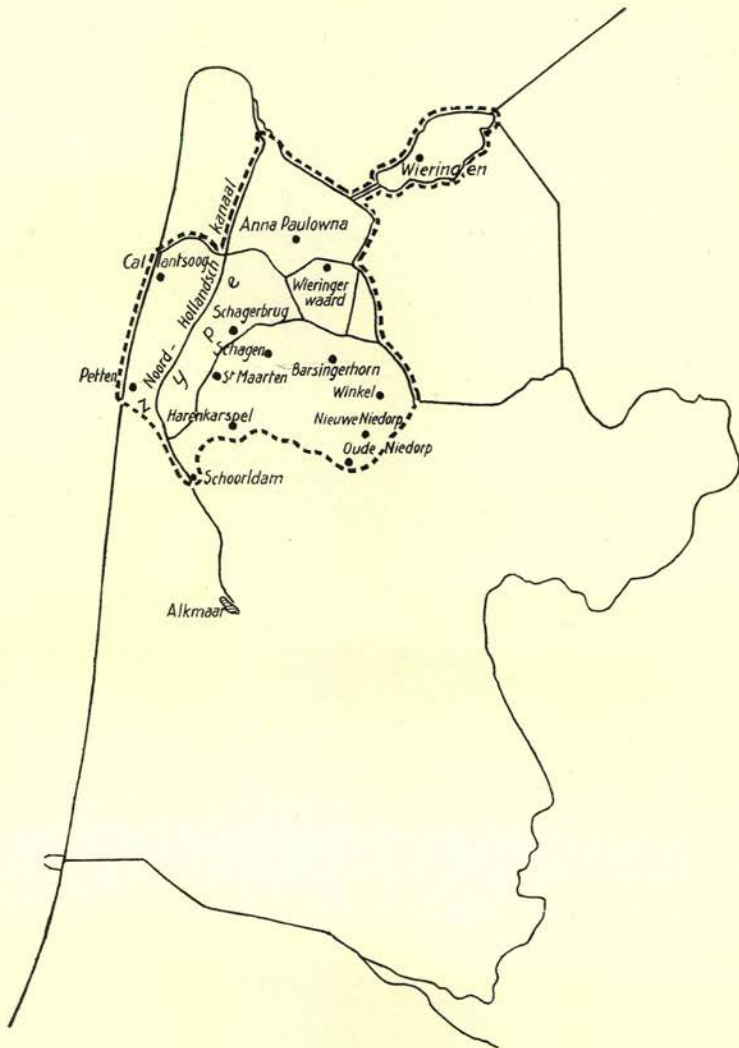
Systematisch-rationeele behandelingswijze.

Voor vullingen wordt een kleine bijdrage van f 0.25 geheven; voor prothese wordt betaald: f 4.— voor een tand, opklimmend tot f 37.50 voor een volledige prothese.



Gemiddeld aantal patienten per maand.





Er werden gemaakt per jaar resp. 12.000, 14.000, 16.000 vullingen, en voor een bedrag van ca. 20.000 gulden per jaar aan prothesen afgeleverd, van welk laatste bedrag ongeveer de helft noodig was voor techniek- en materiaalkosten.

Er is een crisis-regeling voor werklozen en daarmee gelijk te stellen personen, die 50 % reductie op de vulling- en 33 % op de prothesekosten krijgen.

Welke algemeene conclusies kunnen uit deze gegevens worden getrokken?

1. Deze polikliniek heeft levensvatbaarheid want het spreekuurbezoek stijgt en dit moet het materiaal leveren voor meer conserveerend werk (grafiek I).
2. De waarde van periodieke contrôle is den patiënten bij te brengen; zie de geweldige stijging (grafiek II).
3. De periodieke contrôle is een groote bezuiniging, want deze maakt het mogelijk een veel grooter aantal gesaneerde patiënten af te leveren (grafiek III).
4. Een relatief gering percentage der ziekenfonds-bevolking maakt gebruik van de gelegenheid tot conserv. behandeling; dit percentage kan echter vergroot worden; het steeg hier van 4,3 % in 1935 tot 5,1 % in 1936 en 7,2 % in 1937.
5. Meer dan 90 % der ziekenfondsleden betalen 5 % hunner premie voor alleen eerste hulp; het overgrootste deel van dit bedrag, dat daarvoor niet noodig is, komt ten goede aan nog geen 10 % die conserv. hulp krijgen.
6. Max. 2 % der ziekenfondsleden (de prothese-patiënten) betalen 20 % van de totale kosten der tandh.k. hulpvoorziening.
7. Indien het mogelijk is door propaganda een aanmerkelijk deel der ziekenfondsleden tot meer vraag naar conserv. hulp op te voeden, kan hiervoor, voorloopig althans, geen vast bedrag als contributie worden berekend.

W. A. BECKER.

## SCHOOLMONDVERZORGING TEN PLATTELANDE.

---

Reeds in 1924 werd door de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde een commissie gevormd om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden om de mondverzorging bij de kinderen in de leerplichtige jaren aan het gezin te onttrekken en deze hygiënische- en paedagogische taak in andere handen te stellen, daar volgens conclusie van deze commissie, het gezin, sociaal gesproken, niet in staat geacht kon worden deze taak naar behooren te vervullen. We zien daarna in enkele groote steden de mondverzorging op de scholen van overheidswege ingevoerd, maar helaas kon deze overheidsbemoeiing door den druk der crisis niet bestendig blijven. Verheugend is het daarom, dat dit werk in sommige steden overgenomen kon worden door verenigingen die geheel of gedeeltelijk op particulieren grondslag werken.

Was in enkele steden de schooltandverzorging dus reeds bekend, geheel onbekend was deze tot voor kort ten plattelande. Een uitzondering hierop moet worden gemaakt voor de Noord-Hollandsche gemeente Kwadijk, waar reeds in 1931 schoolmondverzorging werd ingevoerd.

In dezen toestand kwam voor Noord-Holland verandering, toen in 1936, naar aanleiding van een door mij onder de leerlingen van de O.L. school te Wieringerwaard ingesteld onderzoek, en op initiatief van schrijver dezes werd opgericht de „Vereniging voor Tandverzorging op de Lagere scholen in Hollands Noorderkwartier” (kortweg V.V.T.) Deze vereniging omvat een 12-tal gemeenten met als centrum Schagen, te weten: Wieringen, Anna Paulowna, Wieringerwaard, Barsingerhorn, Schagen, Zijpe, Callantsoog, Winkel, Oude Niedorp, Nieuwe Niedorp, Harenkarspel en Sint Maarten (zie kaartje) en waarin 32 scholen (25 openbare en 7 bijzondere scholen) zijn aangesloten. Werd bij de oprichting de steun van de gemeentebesturen verkregen, de vereniging zelf is geheel op particuliere basis ingericht. Leden zijn de ouders van de schoolgaande deelnemende kinderen. Het bestuur wordt

gevormd door de vertegenwoordigers uit de oudercommissies of de schoolbesturen der 32 scholen. Uit dit bestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen. Iedere school vormt een afdeling, die zelf het recht heeft de wijze van contributieheffing en contributie-inning te bepalen, mits aan den penningmeester wordt afgedragen een bedrag gelijk aan de als minimum gestelde gemiddelde bijdrage vermenigvuldigd met het aantal deelnemende leerlingen. Voor de meeste scholen werd deze bijdrage der ouders berekend naar het inkomen, voor andere scholen wordt een gezinsbijdrage geheven om zodoende de gezinnen, waaruit meerdere kinderen aan de schoolmondverzorging deelnemen, te ontlasten. Met de inning van de bijdragen hebben zich de onderwijzers en onderwijzeressen willen belasten, een medewerking, die, ook wat het paedagogische gedeelte betreft, onontbeerlijk is en dan ook zeer op prijs wordt gesteld.

Ik beschouw het zelf betalen der ouders als een belangrijken paedagogischen factor, daar toch niet alleen de kinderen gedurende de schooljaren moeten leeren hun mond goed te verzorgen, maar vooral de ouders moeten leeren iets voor het gebit van hun kinderen over te hebben, ook na de schooljaren, daar dan overheidszorg nauwelijks meer mogelijk en zeker niet meer te verwachten is.

Wat de inrichting van den dienst betreft, meende ik, dat het door de in den aanvang genoemde commissie als, eenig juist, aanbevolen systeem K a n t o r o w i c z ook voor het platteland het meest gewenscht zou zijn, reden waarom het in Hollands Noorderkwartier werd toegepast. Na anderhalfjarige ervaring met dit systeem ben ik nog steeds van deze meening, daar zich nog geen ernstige moeilijkheden hebben voorgedaan.

De tandarts bezoekt tweemaal per jaar de scholen voor het onderzoek en de direct daaraanluitende noodzakelijke behandeling, waarmede op 1 Juni 1936 werd begonnen met de leerlingen van de eerste en tweede klassen, die den geheelen schoolleeftijd in behandeling blijven, waardoor dus na vijf jaren de dienst zich over de geheele school zal uitstrekken. Een assistente is den tandarts bij deze behandeling behulpzaam, terwijl zij tevens de administratie hierover voert, die is ingericht volgens het door de Nederlandsche Vereeniging voor Sociale Tandheelkunde aangegeven systeem. De behandeling geschiedt in een der schoollokalen met het door den tandarts en zijn assistente, die tevens chauffeuse is, in een personenauto meegevoerde instrumentarium. Des morgens wordt vertrokken vanuit het centrum Schagen, naar de school, waarvan het Hoofd tevoren door den secretaris der vereeniging verwittigd is van de komst van den tandarts. In een

der lokalen zijn dan reeds enkele benodigdheden, tafel, stoelen, warm water, enz. klaargezet; na opstelling van het instrumentarium, hetgeen ongeveer een kwartier in beslag neemt, wordt met het onderzoek begonnen. Nadat alle leerlingen onderzocht zijn, begint de behandeling voor die leerlingen, bij wie zulks noodig wordt geoordeeld.

Door de uitgestrektheid van het district en door typische platelandstoestanden doen zich soms moeilijkheden voor die men in de groote stad niet aantreft. Daar is ten eerste de tijd die besteed moet worden aan vervoer, welke natuurlijk bij de bepaling der dagtaak berekend moet worden (de grootste afstand van centrum naar peripherie bedraagt 25 K.M.). Ook is een der scholen niet per auto bereikbaar en moet het instrumentarium reeds den dag tevoren per bode worden verzonden; een andere school heeft geen aansluiting aan het electriche net, zoodat een verbinding met een naastgelegen woning gemaakt moet worden, alvorens men de electriche boormachine kan gebruiken. Sommige scholen hebben een zoo klein leerlingental (er is bijvoorbeeld een eenmansschool met in totaal 21 leerlingen), dat het uit een economisch oogpunt noodzakelijk is deze met nabijgelegen scholen te combineeren. Dit zijn echter allen bezwaren die gemakkelijk kunnen worden overwonnen.

Een zeer belangrijke factor is voortdurende propaganda onder de ouders, die tot voor kort zeer weinig begrip hadden van het doel en de werking der schooltandverzorging.

Dat echter onder de meer ontwikkelde ouders zoowel als onder de onderwijzers zeer veel belangstelling voor een betere mondverzorging bestaat, moge blijken uit de feiten, dat wij uit alle deelen des lands vragen om inlichtingen ontvangen en dat in Beemster en omgeving, Heerhugowaard, West-Friesland reeds gevorderde plannen bestaan om te komen tot op denzelfden voet geschoeide vereenigingen.

D. DE VRIES, Wieringerwaard.